

Sygn. akt VIII Ka 994/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 maja 2013 roku

Sąd Okręgowy w Białymstoku VIII Wydział Karny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący **SSO Przemysław Wasilewski**

Protokolant Barbara Sielawa

przy udziale Prokuratora Prokuratury Okręgowej w Białymstoku Wiesławy Sawośko-Grębowskiej

po rozpoznaniu w dniach 20 i 27maja 2013 roku

sprawy K. F.

oskarżonego o czyn z art. 178a § 4 k.k.;

na skutek apelacji wniesionych przez prokuratora i oskarżonego

od wyroku zaocznego Sądu Rejonowego w Białymstoku

z dnia 10 października 2012 roku, sygnatura akt XV K 1217/12

I. Wyrok zaoczny zmienia w ten sposób, że:

A. w treści czynu przypisanego oskarżonemu przyjmuje, że w/w kierował samochodem o „nr rej. (...) (...)”

B. za podstawę prawną warunkowego zawieszenia wykonania orzeczonej wobec oskarżonego kary pozbawienia wolności (punkt II. części dyspozytywnej wyroku) przyjmuje art. 69 § 1, 2, 4 k.k., art. 70 § 1 pkt 1 k.k.;

C. za podstawę prawną orzeczenia wobec w/w środka karnego w postaci zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych (punkt IV. części dyspozytywnej wyroku) przyjmuje art. 42 § 2 k.k.

II. W pozostałej części wyrok utrzymuje w mocy.

III. Zasądza od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa kwotę 260,- złotych (dwieście sześćdziesiąt złotych) tytułem opłaty za postępowanie przez Sądem II instancji i obciąża kwotą 70,- (siedemdziesiąt złotych) z tytułu pozostałych kosztów procesu za postępowanie odwoławcze.

UZASADNIENIE

K. F. został oskarżony o to, że:

w dniu 5 sierpnia 2012 r. ok. godz. 07:30 w (...)na (...). N. prowadził samochód osobowy marki (...)o nr rej. (...), będąc w stanie nietrzeźwości, co potwierdziły badania z wynikiem: I - 0,67 mg/dm³, II - 0,73 mg/dm³, III - 0,73 mg/dm³ alkoholu w wydychanym powietrzu, będąc wcześniej prawomocnie skazanym za prowadzenie pojazdu mechanicznego w stanie nietrzeźwości wyrokiem Sądu Rejonowego w Białymstoku z dnia 23 czerwca 2004 r. o sygn. akt III K 2158/04

tj. o czyn z art. 178 a § 4 k.k.

Wyrokiem zaocznym Sądu Rejonowego w Białymstoku z dnia 10 października 2012 r. w sprawie o sygn. akt XV K 1217/12 oskarżony K. F. został uznany za winnego popełnienia zarzucanego mu czynu, z tym, że czyn zakwalifikowano z art. 178 a § 1 i 4 k.k. i za to na mocy art. 178 a § 4 k.k. wymierzono mu karę 8 (ośmiu) miesięcy pozbawienia wolności.

Na mocy art. 69 § 1 i 2 k.k., art. 70 § 1 pkt 1 k.k. wykonanie orzeczonej kary pozbawienia wolności warunkowo zawieszono oskarżonemu tytułem próby na okres wynoszący 3 (trzy) lata.

Na mocy art. 71 § 1 k.k. orzeczono wobec oskarżonego karę grzywny w wysokości 40 (czterdziestu) stawek dziennych przyjmując wysokość jednej stawki za równoważną kwocie 20 (dwudziestu) złotych.

Na mocy art. 42 § 1 i 2 k.k. orzeczono wobec oskarżonego środek karny w postaci zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych określając czas jego trwania na okres 2 lat.

Na mocy art. 63 § 2 k.k. na poczet orzeczonego zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych zaliczono oskarżonemu okres zatrzymania prawa jazdy od dnia 05.08.2012 r.

Zasądzono od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa kwotę 200 złotych tytułem opłaty oraz obciążono go pozostałymi kosztami postępowania w wysokości 90 złotych.

Apelację od powyższego orzeczenia wniósł oskarżony K. F., wnosząc o złagodzenie wyroku, a dokładniej o orzeczenie zakazu pozbawienia prawa prowadzenia pojazdów mechanicznych na okres 1 roku. Podkreślił, że samochód jest mu potrzebny do normalnej egzystencji. Podał, że ma problemy z poruszaniem się, a musi jeszcze opiekować się zaawansowaną wiekowo matką, która mieszka poza (...), co wiąże się z dojazdami.

Na zasadzie art. 425 § 1 i 2 k.p.k. i art. 444 k.p.k. powyższy wyrok w części dotyczącej orzeczenia o karze na niekorzyść oskarżonego zaskarżył prokurator.

Na podstawie art. 427 § 1 i 2 k.p.k., art. 438 pkt 1 k.p.k. i art. 437 § 1 i 2 k.p.k. zarzucił wyrokowi:

- obrazę przepisów prawa materialnego, a mianowicie art. 69 § 4 k.k. poprzez niewskazanie go jako podstawy warunkowego zawieszenia kary pozbawienia wolności i w konsekwencji warunkowe zawieszenie oskarżonemu wykonania orzeczonej kary pozbawienia wolności na mocy art. 69 § 1 i 2 k.k., art. 70 § 1 pkt 1 k.k.

Skarżący wniósł o zmianę wyroku w powyższej części poprzez wskazanie jako podstawy warunkowego zawieszenia kary pozbawienia wolności także art. 69 § 4 k.k.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Spośród złożonych środków odwoławczych jedynie apelacja prokuratora okazała się zasadna i zasługiwała na uwzględnienie. Apelacja oskarżonego K. F. ukierunkowana na złagodzenie orzeczonego środka karnego w postaci zakazu prowadzenia pojazdów na okres 2 lat okazała się niezasadna.

Należy wskazać, że w świetle materiału dowodowego wina oskarżonego i okoliczności popełnienia czynu nie budzą wątpliwości. W tym zakresie Sąd I Instancji poczynił prawidłowe ustalenia, czemu dał wyraz w uzasadnieniu orzeczenia.

Sąd Okręgowy w wyniku przeprowadzonej kontroli odwoławczej nie dopatrył się w zaskarżonym wyroku żadnego błędu w ustaleniach faktycznych. Stan faktyczny został ustalony prawidłowo w oparciu o całokształt ujawnionych dowodów, a w wyniku ich wszechstronnej analizy Sąd Rejonowy wywiódł logiczny i trafny wniosek, co do braku wątpliwości w zakresie winy oskarżonego w zakresie przypisanego mu przestępstwa oraz okoliczności popełnienia czynu.

Należy przy tym podkreślić, iż w uzasadnieniu swojego orzeczenia Sąd Rejonowy szczegółowo wskazał, które fakty i okoliczności uznał za udowodnione, na jakich dowodach oparł swe przekonania.

Przechodząc do szczegółowej analizy apelacji wywiedzionej przez prokuratora należy stwierdzić, że **obraza przepisów prawa materialnego (error iuris) może polegać** na błędnej wykładni przepisu, **zastosowaniu niewłaściwego przepisu lub zastosowaniu go w niewłaściwy sposób, zastosowaniu danego przepisu, mimo zakazu określonego rozstrzygnięcia** lub niezastosowaniu normy, której stosowanie było obowiązkowe. Podzielić należy tezę, że naruszenie prawa materialnego polega na jego wadliwym zastosowaniu (niezastosowaniu) w orzeczeniu, które oparte jest na trafnych i niekwestionowanych ustaleniach faktycznych (vide postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 29 maja 2008 roku, V KK 89/08, OSNwSK 2008/1/1183 LEX 549359).

Nie kwestionując zarówno stanu faktycznego, jak i orzeczenia o winie oskarżonego oraz wymiaru kary zgodzić się należy z zarzutami apelacji prokuratora, iż w podstawie zawieszenia wykonania kary w stosunku do oskarżonego zabrakło powołania art. 69 § 4 k.k., jak i poglądu wyrażonego na rozprawie apelacyjnej, że w podstawie prawnej orzeczenia środka karnego w postaci zakazu prowadzenia pojazdów należało wskazać jedynie art. 42 § 2 k.k.

Zważyć należy, że oskarżony K. F. stanął pod zarzutem popełnienia czynu określonego w art. 178 a § 4 k.k. - zatem kwalifikowanego typu przestępstwa określonego w art. 178 a § 1 k.k.. Konsekwencją przypisania popełnienia czynu z art. 178 a § 4 k.k. jest możliwość zawieszenia wykonania kary wobec tego rodzaju sprawcy wyłącznie w szczególnie uzasadnionych wypadkach.

Zasadą wynikającą z art. 69 § 4 k.k. jest stosowanie kary bezwzględnej pozbawienia wolności w przypadku sprawcy prawomocnie skazanego wcześniej za prowadzenie pojazdu mechanicznego w stanie nietrzeźwości oraz sprawcy, który dopuścił się czynu określonego w art. 178 a § 1 k.k. w okresie obowiązywania zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych orzeczonego w związku ze skazaniem za przestępstwo, zaś korzystanie z instytucji warunkowego zawieszenia wykonania kary jest ograniczone do wyjątkowych przypadków.

Zgodnie z uregulowaniem zawartym w art. 69 § 4 k.k. wobec sprawcy występku o charakterze chuligańskim oraz sprawcy przestępstwa określonego w art. 178 a § 4 k.k. sąd może warunkowo zawiesić wykonanie kary pozbawienia wolności **w szczególnie uzasadnionych wypadkach**. Tę szczególną sytuację Sąd I Instancji z całą pewnością dostrzegł, na co przedstawił stosowne argumenty, które w pełni podziela Sąd Okręgowy. W ocenie Sądu Odwoławczego w stosunku do oskarżonego istnieje pozytywna prognoza kryminologiczna. Z całą pewnością będzie on zainteresowany unikaniem dalszego wchodzenia w konflikt z prawem, bowiem popełnienie kolejnego przestępstwa zapewne doprowadzi go do konieczności odbycia kary bezwzględnej.

Mając na uwadze powyższe koniecznym okazała się zmiana wyroku w zaskarżonej części w ten sposób, że za podstawę warunkowego zawieszenia wykonania orzeczonej kary pozbawienia wolności oskarżonemu K. F. przyjęto art. 69 § 1, 2 i 4 k.k. i art. 70 § 1 pkt 1 k.k.

Koniecznym okazała się również zmiana podstawy prawnej orzeczenia środka karnego w postaci zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych na art. 42 § 2 k.k. Sąd I Instancji orzekł powyższy środek w oparciu o art. 42 § 1 i 2 k.k., a przecież oba przepisy nie powinny być jednocześnie wskazywane, bowiem wzajemnie się wykluczają (jedna podstawa przewiduje fakultatywne orzeczenie tego środka, druga obligatoryjne).

Oskarżony K. F. prowadził pojazd mechaniczny, znajdując się w stanie nietrzeźwości, będąc prawomocnie skazany za prowadzenie pojazdu mechanicznego w stanie nietrzeźwości. Tym samym wystarczającym było zastosowanie art. 42 § 2 k.k., który jest przepisem szczególnym i przewiduje obligatoryjne orzeczenie zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych wobec tej kategorii sprawców. Uregulowanie zawarte w art. 42 § 1 k.k. znajduje zastosowanie do innych sytuacji i przewiduje fakultatywne orzeczenie tego zakazu wobec sprawców przestępstw przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji, w szczególności jeżeli z okoliczności popełnionego przestępstwa wynika, że prowadzenie pojazdu zagraża bezpieczeństwu w komunikacji.

Wrazie skazania za przestępstwo z art. 178 a § 1 k.k. sąd jest zobowiązany - na podstawie art. 42 § 2 k.k. - orzec wobec sprawcy zakaz prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych lub pojazdów mechanicznych określonego rodzaju (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 listopada 2007 r. o sygn. III KK 81/07, opub. w OSNwSK 2007/1/2428 , LEX 476338).

Przechodząc do zagadnienia związanego z wyczerpaniem przez oskarżonego K. F. znamion czynu z art. 178 a § 4 k.k., które w niniejszej sprawie budziło na etapie postępowania apelacyjnego wątpliwości oskarżyciela należy zauważyć, że analizując akta sprawy o sygn. III K 2158/04 Sądu Rejonowego w Białymstoku skazanie objęte tym wyrokiem nie uległo zatarciu. Wyrokiem Sądu Rejonowego w Białymstoku z 23 czerwca 2004 r. w sprawie o sygn. III K 2158/04 orzeczono w stosunku do oskarżonego na mocy art. 42 § 2 k.k. świadczenie pieniężne w kwocie 300 złotych na rzecz Towarzystwa (...)w (...), które do chwili obecnej nie zostało uregulowane. Z informacji zawartej w aktach sprawy Sądu Rejonowego w Białymstoku o sygn. III K 2158/04 (k. 57 tychże akt) wynika, że powyższe Towarzystwo po tak długim okresie czasu nie jest w stanie ustalić czy świadczenie zostało przez oskarżonego uiszczone czy nie. Nie zmienia to jednocześnie tego, że faktu zapłacenia powyższego świadczenia nie pamiętał oskarżony, będąc rozpytany w tym zakresie przez Sąd Okręgowy w Białymstoku, w trakcie rozprawy apelacyjnej (k. 82-83), ani nie przedstawił jakichkolwiek dowodów przemawiających za spełnieniem powyższego obowiązku, co oznacza, że świadczenie pieniężne nie zostało uiszczone, a w związku z tym skazanie nie uległo zatarciu i kwalifikacja czynu przypisanego oskarżonemu z art. 178 a § 4 k.k. jest prawidłowa.

Przechodząc do zarzutu oskarżonego K. F., który można by kodeksowo określić, jako zarzut rażącej niewspółmierności orzeczonego środka karnego podnieść należy, że w ocenie Sądu Okręgowego orzeczony względem oskarżonego środek karny w postaci zakazu prowadzenia pojazdów na okres 2 lat nie nosi cech rażącej niewspółmierności w rozumieniu art. 438 pkt 4 k.p.k.

Wymaga podkreślenia, iż nie każda różnica w ocenie wymiaru kary może uzasadniać zarzut rażącej jej niewspółmierności, ale tylko taka, która jest natury zasadniczej, to znaczy jest niewspółmierna w stopniu niedającym się zaakceptować. **Niewspółmierność rażąca to znaczna, "bijąca w oczy" różnica między karą wymierzoną, a karą sprawiedliwą, zasłużoną** (por. wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 30 maja 2003 r., II AKa 163/03, OSA 2003/11/113, LEX 81392). Nie może być w ramach tej przyczyny odwoławczej dokonywana korekta w każdej sytuacji, w której sąd odwoławczy dochodzi do wniosku, że karę należałoby ukształtować nieco odmiennie, tj. że kara jest po prostu zbyt surowa lub zbyt łagodna. **Chodzi jedynie o różnicę ocen o zasadniczym charakterze, sprowadzającą się do znacznej dysproporcji.** W orzecznictwie podnosi się również, iż zarzut rażącej niewspółmierności kary, jako zarzut z kategorii ocen, można podnosić jedynie wówczas, gdy kara jakkolwiek mieści się w granicach ustawowego zagrożenia, nie uwzględnia w sposób właściwy okoliczności popełnionego przestępstwa, jak i osobowości sprawcy, innymi słowy – gdy w społecznym odczuciu jest karą niesprawiedliwą (por. m.in. wyrok Sądu Najwyższego z 11 kwietnia 1985 r., o sygn. V KRN 178/85, OSNKW 7-8/1985, poz. 60, LEX 20053).

W pierwszym rzędzie stwierdzić należy, iż w pisemnych motywach zaskarżonego wyroku Sąd Rejonowy w sposób szczegółowy i wyczerpujący ustosunkował się do wszystkich okoliczności, które stosownie do art. 53 k.k. składają się na dyrektywy sądowego wymiaru kary, jak i środków karnych. Oskarżony zlekceważył reguły ostrożności, zagrażając innym użytkownikom ruchu, wykazując się niezrozumieniem podstawowych zasad wynikających z prawa o ruchu drogowym, co bez wątpliwości zasługuje szczególnie na dezaprobatę, ale i wskazuje na lekceważenie przez oskarżonego zasad porządku prawnego. W ocenie Sądu Okręgowego na szczególne uwypuklenie zasługuje fakt, że oskarżony jechał w godzinach porannych (...), kiedy panuje duże natężenie ruchu. Zatem zastosowany w stosunku do oskarżonego zakaz prowadzenia pojazdów na okres 2 lat z całą pewnością nie nosi cech rażącej niewspółmierności.

Zgodnie z art. 42 § 2 k.k. Sąd orzeka zakaz prowadzenia wszelkich pojazdów albo pojazdów określonego rodzaju, jeżeli sprawca w czasie popełnienia przestępstwa wymienionego w § 1 był w stanie nietrzeźwości, pod wpływem środka odurzającego lub zbiegł z miejsca zdarzenia określonego w art. 173, 174 lub 177. Zgodnie z art. 43 § 1 k.k. środek karny w postaci zakazu prowadzenia pojazdów orzeka się w latach, od roku do 10 lat. W stosunku do oskarżonego

orzeczono środek karny w postaci zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych na okres 2 lat, zatem w dolnej ustawowej granicy. Środek karny ukształtowany na poziomie 2 lat nie jest z pewnością zbyt dolegliwy, biorąc pod uwagę, że oskarżony dopuścił się przestępstwa przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji. Oskarżony znajdując się w stanie nietrzeźwości stwarzał poważne zagrożenie na drodze. W ocenie Sądu Odwoławczego powyższe argumenty przemawiają za tym, aby wyeliminować go jako kierowcę z ruchu drogowego na okres 2 lat.

Zaskarżony wyrok nie jest dotknięty innymi wadami, które powinny być brane przez Sąd Odwoławczy z urzędu.

Z tych wszystkich względów Sąd Okręgowy zaskarżony wyrok zmienił w ten sposób, że za podstawę prawną warunkowego zawieszenia wykonania orzeczonej wobec oskarżonego kary pozbawienia wolności (pkt II części dyspozytywnej wyroku) przyjął art. 69 § 1, 2, 4 k.k., art. 70 § 1 pkt 1 k.k., zaś za podstawę prawną orzeczenia wobec oskarżonego środka karnego w postaci zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych (pkt IV części dyspozytywnej wyroku) art. 42 § 2 k.k. Sąd zmienił również opis przypisanego oskarżonemu czynu, przyjmując iż kierował samochodem o „nr rej. (...) (...)co wynikało z akt sprawy i oświadczenia oskarżonego zawartego w złożonej apelacji (k. 45). W pozostałej części wyrok został utrzymany w mocy.

O opłatach za postępowanie odwoławcze Sąd orzekł na podstawie art. 2 ust. 1 pkt 3 i art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 23 czerwca 1973 r. o opłatach w sprawach karnych (Dz.U. 1983 r., Nr 49, poz. 223 z późn. zm.), zaś o pozostałych kosztach procesu na mocy art. 634 k.p.k. w zw. z art. 627 k.p.k.

Koszty procesu w kwocie 70 złotych obejmują opłatę z tytułu kosztów poniesionych za uzyskanie informacji o osobie z Krajowego Rejestru Karnego (art. 618 § 1 pkt 10 k.p.k.) oraz z tytułu kosztów doręczeń wezwań i innych pism (art. 618 § 1 pkt 1 k.p.k.). Opłata za kartę karną została ustalona zgodnie z § 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 14 sierpnia 2003 r. w sprawie określenia wysokości opłaty za wydanie informacji z Krajowego Rejestru Karnego (Dz.U. 2003 r., Nr 151, poz. 1468 ze zm.). Opłata za każdą kartę karną wynosi 50 złotych. Jeśli chodzi o wskazane koszty doręczeń, zostały one naliczone w oparciu o § 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 18 czerwca 2003 r. w sprawie wysokości i sposobu obliczania wydatków Skarbu Państwa w postępowaniu karnym (Dz.U. 2003 r., nr 108, poz. 1026 z późn. zm.), stosownie do którego ryczałt za doręczenie wezwań i innych pism wynosi w każdej instancji w postępowaniu sądowym po 20 zł, niezależnie od liczby doręczonych pism.